

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย จังหวัดสุพรรณบุรี

COMMUNITY PARTICIPATION FOR *Aedes* LARVAE CONTROL, SUPHANBURI PROVINCE

กรุณภรณ์ หมวกกุล 4936393 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: นิรัตน์ อิมามิ Ph.D., มณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์ Ph.D., สุภาวดี บุญชื่น Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมลูกน้ำยุงลายของแกนนำครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างเป็นแกนนำครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาร้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 66 คน ได้รับกิจกรรมตามโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กิจกรรมเริ่มจากการสร้างความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและการควบคุมลูกน้ำยุงลาย สร้างการรับรู้โอกาสเสี่ยงและการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความสามารถตนเองในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย และพฤติกรรมกรรมการควบคุมลูกน้ำยุงลาย โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากการบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การทำแผนที่ชุมชน การประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ส่งจดหมายกระตุ้นเตือน การสาธิตและฝึกปฏิบัติควบคุมลูกน้ำยุงลาย และการมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมทดลอง 10 สัปดาห์ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย ก่อนและหลังการทดลอง นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสถิติด้วย Paired Samples t-test และ Z-test

ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการควบคุมลูกน้ำยุงลาย การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคไข้เลือดออก และการรับรู้ความสามารถตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดโปรแกรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย มีส่วนช่วยส่งเสริมให้แกนนำครัวเรือนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการควบคุมลูกน้ำยุงลาย ข้อเสนอแนะจากการวิจัย โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการควบคุมลูกน้ำยุงลายในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะสภาพความเป็นอยู่ที่คล้ายกัน โดยการควบคุมลูกน้ำยุงลายควรเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง และหน่วยงานสาธารณสุข อบต. หรือเทศบาลตำบล ควรมีระบบสนับสนุนให้ชุมชนดำเนินการควบคุมลูกน้ำยุงลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน/ การควบคุมลูกน้ำยุงลาย

COMMUNITY PARTICIPATION FOR *Aedes* LARVAE CONTROL, SUPHANBURI PROVINCE

KARUNPORN MUAGKUL 4936393 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NIRAT IMAMEE Ph.D., MANIRAT THERAWIWAT Ph.D.,
SUPAWADEE BOONCHUEN Ph.D.

ABSTRACT

This study was a quasi-experimental research aiming to study the effectiveness of the community participation program for *Aedes* larvae control of household leaders. The samples were composed of 66 household leaders in municipal areas, Banlam Subdistrict, Bangplama, District, Suphanburi Province. These household leaders have participated in learning development activities in accordance with the program, including enhancing knowledge about hemorrhagic fever and *Aedes* larvae control, developing perceived susceptibility and severity of hemorrhagic fever, perceived self-efficacy in *Aedes* larvae control and *Aedes* larvae control behavior. The learning activities were organized using lectures, group discussions, drawing a map of the community, public relations through the village voice system, sending reminder letters, demonstrations, and practicing methods of controlling *Aedes* larvae. The time duration for organizing program activities was 10 weeks. The data were collected by scheduled interviews and survey forms, before and after the experiment. The data were analyzed by computing percentage, arithmetic mean and standard deviation, and statistical analysis was done using Paired Samples, t-test, and Z-test.

The results showed that after the experiment, the experimental group had significantly higher mean scores of knowledge about hemorrhagic fever and *Aedes* larvae control, perceived susceptibility of hemorrhagic fever, perceived severity of hemorrhagic fever, and perceived self-efficacy than before the program. The results revealed that the community participation program for *Aedes* larvae control was effective in promoting household leaders to change their *Aedes* larvae control behaviors. The recommendations were that this type of community participation program should be applied for *Aedes* larva control in other similar areas and emphasis should be placed on community participation in implementation of the program activities. Public health organizations, the Subdistrict Admonition Organization or the Subdistrict Municipality should develop a system that supports the community to control *Aedes* larvae effectively.

KEY WORDS : COMMUNITY PARTICIPATION / *Aedes* LARVAE CONTROL

174 pages.